

Werken aan de toekomst van de Zuidwestelijke Delta

De Zuidwestelijke Delta is het gebied met daarin Zeeland, de Zuid-Hollandse eilanden en West-Brabant. Een regio met dynamiek en een bijzonder karakter: de zee en rivieren komen er samen. Dat brengt welvaart, levendigheid en een unieke natuur. Sinds de bouw van de Deltawerken zijn we veilig. Maar alleen door te blijven investeren in de delta houden we de zekerheid dat het hier prachtig blijft om te wonen, werken en recreëren. Want de zeespiegel stijgt, stormen duren langer, 's zomers wordt het droger en regenbuien zijn heviger. Met alle gevolgen van dien. De kwaliteit van de leefomgeving gaat achteruit en als er niets gebeurt, is er straks onvoldoende zoetwater voor drinkwater, landbouw en industrie. Gelukkig kunnen we er samen iets aan doen om de Zuidwestelijke Delta veilig en economisch vitaal te maken. Daar hebben mens, natuur en economie baat bij.

Op dit moment bereiden provincies, waterschappen en het Rijk in het gebied al maatregelen voor. Bijvoorbeeld om de zoetwatervoorziening op peil te houden, het probleem van de blauwalgen in het Volkerak-Zoommeer op te lossen, de kwaliteit van het water en de bodem van de Grevelingen te verbeteren en te onderzoeken waar overtollig water geborgen kan worden. Deze maatregelen hangen nauw met elkaar samen. Daarom wordt in 2012 een samenhangend besluit genomen over de projecten in de Grevelingen en het Volkerak-Zoommeer.

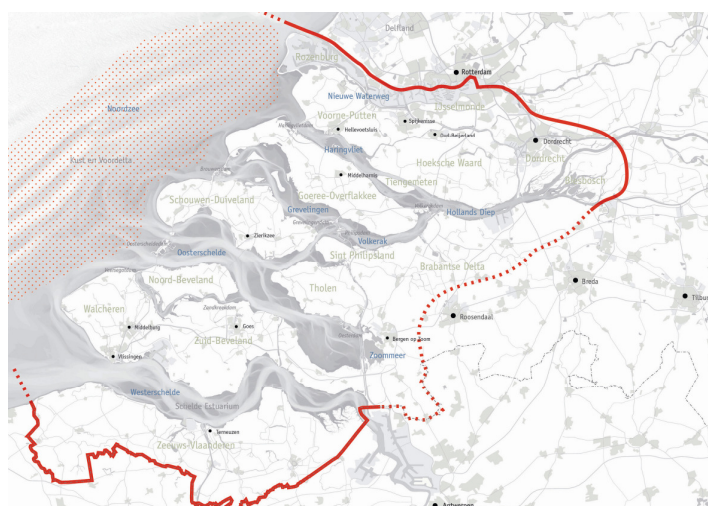
Voor de toekomst brengen we de gevolgen van de klimaatveranderingen in beeld. Die gevolgen vragen mogelijk om aanvullende oplossingen om de delta ook voor volgende generaties veilig en aantrekkelijk te houden om er te wonen, werken en recreëren.

Programma Zuidwestelijke Delta

Om ervoor te zorgen dat de verschillende ontwikkelingen en plannen in de Zuidwestelijke Delta in samenhang worden opgepakt, is in 2008 de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta opgericht. In de Stuurgroep werken vertegenwoordigers van provincies en waterschappen uit Noord-Brabant, Zeeland en Zuid-Holland en het Rijk aan een veilige, ecologisch veerkrachtige en economisch vitale Zuidwestelijke Delta. Dit doen zij samen met kennisinstututen, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en burgers.

De komende jaren werkt de stuurgroep aan de volgende opdrachten:

- Zorgen voor een effectieve uitvoering van het korte termijn
Uitvoeringsprogramma 2010-2015+
- Het bepalen van de opgave, urgentie en oplossingen op het gebied van waterveiligheid en zoetwatervoorziening voor de lange termijn in het
Deltaprogramma | Zuidwestelijke Delta

Uitvoeringsprogramma: veilig, veerkrachtig, vitaal

Het Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta 2010-2015+ is in oktober 2010 door de Stuurgroep vastgesteld, en is vervolgens door de besturen van de provincies en waterschappen onderschreven. Het doel van dit programma is een veilige, veerkrachtige en vitale delta:

1. *Klimaatbestendig veilig*: voldoende ruimte voor waterafvoer vanuit de rivieren en beveiliging tegen zeespiegelstijging.
2. *Ecologisch veerkrachtig*: het toelaten van getij en van geleidelijke overgangen tussen zoet en zout en tussen land en water, waardoor het verstoorde ecologisch evenwicht wordt hersteld.
3. *Economisch vitaal*: versterking van het leef- en vestigingsmilieu, benoemen en pakken van kansen voor de ruimtelijk-economische en maatschappelijke ontwikkeling.

Het Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta beschrijft maatregelen die op de korte en middellange termijn bijdragen aan het realiseren van deze doelstellingen. Het programma is een regionale uitwerking van het Nationaal Waterplan en omvat ook alle lopende watergebonden projecten. Onderstaand is een overzicht per gebied opgenomen.

Gebied	Watergebonden projecten
Onderdelen van het samenhangend besluit in 2012	
Grevelingen	<ul style="list-style-type: none"> - Getij terug i.v.m. slechte kwaliteit van water en bodem - Jachthavenontwikkeling - Getijcentrale in de Brouwersdam - Optie voor extra waterberging door verbinding Volkerak-Zoommeer
Volkerak-Zoommeer	<ul style="list-style-type: none"> - Zout en getij toelaten i.v.m. blauwalg - Uitbreiding Volkeraksluis voor de beroepsvaart - Keuze tussen renovatie of ontmanteling zoetzout scheiding Krammersluis - Waterberging als onderdeel van Ruimte voor de Rivier - Gebiedsontwikkeling Waterpoort (West-Brabant)
Zoetwater	<ul style="list-style-type: none"> - Alternatieve zoetwatervoorziening via Rode Vaart Zevenbergen - Water uit de Wal vanuit West-Brabant naar Zuid-Beveland - Beperken zoutindringing Rijnmond - Nieuwe zoetwaterinlaten Goeree-Overflakkee - Voorkomen zoutlek Volkeraksluizen naar het Haringvliet
Bergen op Zoom aan Zee	<ul style="list-style-type: none"> - Zout en getij toelaten i.v.m. blauwalg - Gebiedsontwikkeling Bergen op Zoom aan Zee
Oosterschelde	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek naar de zandhonger Oosterschelde - Innovatieve maatregel bij Oesterdam tegen de zandhonger (klimaatbuffer Oesterdam) - Versterking van de zeekeringen - Slim combineren van activiteiten op het water
Westerschelde	<ul style="list-style-type: none"> - Zwin, Perkpolder (ontpoldering Hedwige ter discussie) - Vaargeulverdieping - Uitbreiding zeesluis Terneuzen - Versterking van de zeekeringen
Kust	<ul style="list-style-type: none"> - Versterken Zwakke Schakels in Zeeland - Waterdunen - Uitvoeren beheerplan Voordelta

Tabel Overzicht van lopende watergebonden projecten in de Zuidwestelijke Delta

Voor het Volkerak Zoommeer, de Grevelingen en de zoetwatermaatregelen is onlangs met staatssecretaris Atsma en het Deltaprogramma afgesproken hierover een samenhangend besluit te nemen in 2012. De stuurgroep maakt nu een stappenplan.

Deltaprogramma|Zuidwestelijke Delta

In het Deltaprogramma wordt onder leiding van de deltacommissaris verkend wat op de lange termijn de gevolgen zijn van klimaatverandering op de waterveiligheid en de zoetwatervoorziening en hoe Nederland zich hierop kan voorbereiden. Het Deltaprogramma is verdeeld in negen deelprogramma's: zes gebieden (IJsselmeer, Kust, Rijnmond-Drechtsteden, Rivieren, Wadden en de Zuidwestelijke Delta) en drie generieke programma's (Veiligheid, Nieuwbouw en herstructurering en Zoetwater). De Stuurgroep Zuidwestelijke Delta is verantwoordelijk voor het deelprogramma Zuidwestelijke Delta. Op nationaal niveau richt het Deltaprogramma zich op vijf 'Deltabeslissingen' (veiligheidsnormen, zoetwatervoorziening, peilbeheer IJsselmeer, bescherming Rijn-Maasdelta, nieuwbouw en herstructurering). Dit zijn strategische beslissingen die vragen om een nationale afweging. In de deelprogramma's komen ook regionale opgaven naar voren, die mogelijk vragen om regionale keuzes. In de komende vier jaar wordt als volgt toegewerkt naar de Deltabeslissingen:

- 2011 Probleemanalyse en benoemen van de opgave
- 2012 Mogelijke oplossingsstrategieën
- 2013 Verkennen van mogelijke Deltabeslissingen en regionale beslissingen, en het onderzoeken van de effecten van deze beslissingen
- 2014 Voorstel voor Deltabeslissingen en regionale beslissingen

De belangrijkste Deltabeslissingen voor de Zuidwestelijke Delta zijn de beslissingen Rijn-Maasdelta en zoetwatervoorziening. In de Deltabeslissing Rijn-Maasdelta staat centraal hoe het water uit de rivieren Rijn en Maas veilig naar zee kan stromen. Voor de Deltabeslissing zoetwater wordt verkend hoe zoetwatervraag en -aanbod ook op de lange termijn op elkaar afgestemd kunnen worden.

De eerste fase (probleemanalyse en opgave) is in de Zuidwestelijke Delta bijna afgerond. Mede op basis van het Uitvoeringsprogramma zijn de belangrijkste knelpunten voor waterveiligheid en zoetwater in kaart gebracht. De belangrijkste knelpunten voor zoetwater zijn verzilting van de eilanden vanuit de bodem en verzilting van de zoetwaterinlaten bij Bernisse en Gouda, inlaten waarvan het hele Groene Hart en het Rijnmondgebied afhankelijk zijn. Ook worden problemen verwacht voor de scheepvaart bij lage rivierstanden. Knelpunten voor de waterveiligheid kunnen ontstaan wanneer extra water afgevoerd of geborgen moet worden in de Zuidwestelijke Delta. Dit wordt nader verkend. Voor de Oosterschelde en Westerschelde voldoet de huidige veiligheidsstrategie ook op de lange termijn. Wel is extra onderzoek nodig naar de ontwikkeling van zandplaten en geulen in de beide Scheldes.

Wat staat er te gebeuren in 2011-2012

De komende jaren staan in het teken van het samenhangend besluit in 2012. Om dit besluit te kunnen nemen, treft de stuurgroep de volgende voorbereidingen:

- Maken van een stappenplan voor samenhangende besluitvorming
- Afstemmen van de verschillende besluitvormingsprocessen
- Benoemen van de inhoudelijke samenhang en mogelijke win-win situaties
- Verkennen van nut en noodzaak van extra waterberging

Binnen het Deltaprogramma|Zuidwestelijke Delta zal de komende jaren de probleemanalyse worden uitgewerkt en mogelijke oplossingsstrategieën worden verkend.

Veel gestelde vragen

Wie zit er in de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta?

De stuurgroep bestaat uit:

Provincies Gedeputeerden dhr. J.A.M.E. Iding (provincie Noord-Brabant, voorzitter), dhr. S.J. Heijning (provincie Zeeland), dhr. J.F. Weber (provincie Zuid-Holland)

Waterschappen Dijkgraven dhr. A.J.G. Poppelaars (waterschap Scheldestromen), dhr. J.A.M. Vos (waterschap Brabantse Delta), dhr. J.M. Geluk (waterschap Hollandse Delta, namens de Zuid-Hollandse waterschappen)

Ministerie van I&M Mevr. R. Peters (directeur Water, DG Water), dhr. R.J. van der Kluit (HID RWS Zeeland, mede namens RWS Zuid-Holland), mevr. E. Alwayn (DG Ruimtelijke Ordening, agendalid)

Ministerie van EL&I Dhr. C. Lever (directeur Directie Regionale Zaken), dhr. J. Gosse (directeur Regionale Zaken Zuid) en dhr. W.J. Boersma (namens DG Economische Zaken, agendalid)

Voorzitter Adviesgroep Een Adviesgroep met vertegenwoordigers van gemeenten, Kamers van Koophandel, ANWB, Evides, LTO, Milieufederaties, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Hiswa, Productschap Vis, Schuttevaer en het Deltaoverleg adviseert de Stuurgroep. De voorzitter van de Adviesgroep, dhr. Th.A.G.M. van der Weijden is adviserend lid van de Stuurgroep.

Wat is in de komende jaren de rol van de provincies en waterschappen?

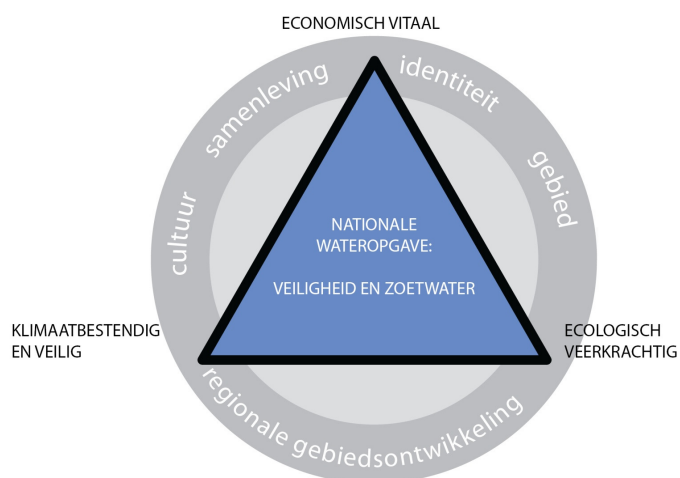
De provincies en waterschappen werken in de stuurgroep aan een samenhangend besluit over Volkerak-Zoommeer en de Grevelingen, en daarmee aan een gezamenlijke visie op deze wateren. De provincies zijn aan zet om kansen voor gebiedsontwikkeling rondom de Deltawateren te grijpen. De waterschappen hebben een belangrijke rol in het ondersteunen van de zoetwatermaatregelen en het verkennen van de lange termijn veiligheid.

Hoe zijn de gemeenten betrokken?

Namens de gemeenten zijn enkele gemeenten lid van de Adviesgroep. De gedeputeerden zorgen voor reguliere terugkoppeling naar de gemeenten over de ontwikkelingen in de Delta. Daarnaast zijn de gemeenten altijd vertegenwoordigd in de deelgebieden.

Wat is klimaatbestendig veilig, ecologisch veerkrachtig en economisch vitaal?'

Het symbool van de ambitie van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta is de driehoek van klimaatbestendig veilig, ecologisch veerkrachtig en economisch vitaal. Voor een deltagebied geldt dat waterveiligheid, ecologie en economie samenkomen. In de Zuidwestelijke Delta hadden eeuwenlang de ecologische processen de overhand. Na de aanleg van de Deltawerken is de delta heel veilig geworden, zijn economische kansen ontstaan, maar is de ecologie verslechterd. Denk bijvoorbeeld aan de blauwalgen in het Volkerak-Zoommeer, de zuurstofloze bodem in de Grevelingen en de zandhonger in de Oosterschelde. De ambitie van de stuurgroep is het combineren van een veilige en gezonde delta met kansen voor economische ontwikkeling.

Waarom is een samenhangend besluit in 2012 nodig?

In de Grevelingen en het Volkerak-Zoommeer lopen meerdere watergerelateerde projecten die nauw met elkaar samenhangen. De keuzes in het ene project zijn van grote invloed op het andere project. En door slimme combinaties van projecten kunnen win-win situaties ontstaan. Daarom heeft de stuurgroep met staatssecretaris Atsma en de deltacommissaris afgesproken dat toegewerkt wordt naar een samenhangend besluit over deze projecten in 2012.

Voert de stuurgroep projecten uit?

De Stuurgroep Zuidwestelijke Delta richt zich op het afstemmen tussen de betrokken partners, het integreren van de opgaven en ambities en het mobiliseren van daadkracht voor de uitvoering van maatregelen en projecten. Dit betekent dat de stuurgroep zelf geen projecten uitvoert, maar er wel voor zorgt dat projecten van Rijk, provincies en waterschappen tot uitvoering kunnen komen.

Zijn er al financiële middelen beschikbaar?

Voor een deel van de projecten in de Westerschelde en het Haringvliet, de onderzoeken in de Oosterschelde en de waterberging in het Volkerak-Zoommeer is geld beschikbaar. Voor de projecten in de Grevelingen, het Volkerak-Zoommeer (uitgezonderd de waterberging) en het zoetwaterprogramma zullen in de lopende besluitvormingstrajecten (MIRT) en met het samenhangende besluit afspraken over financiering worden gemaakt.

Wat is de Werkplaats Zuidwestelijke Delta?

De werkplaats in Goes is de plek waar mensen en partijen (zowel overheden als maatschappelijke en private partijen) elkaar ontmoeten en van gedachten wisselen. Het neemt een belangrijke plaats in binnen het programma Zuidwestelijke Delta. Enerzijds als atelier waar ontwerpen, concepten en projecten worden ontwikkeld, en tegelijkertijd als ontmoetingsplaats om in gesprek te gaan, te inspireren en te motiveren.

Waarom is het lange termijn Deltaprogramma|Zuidwestelijke Delta gestart?

Het onderzoek van de commissie Veerman in 2008 laat zien dat klimaatverandering grote consequenties kan hebben voor de waterveiligheid en zoetwatervoorziening in Nederland. Het is daarom van belang te verkennen wat deze consequenties zijn en zo nodig voorbereidingen te treffen voor toekomstige maatregelen.

Wat is de relatie tussen de korte en lange termijn?

Binnen het programma Zuidwestelijke Delta wordt aan zowel het korte termijn Uitvoeringsprogramma als het lange termijn Deltaprogramma|Zuidwestelijke Delta gewerkt. Door de ontwikkelingen op de lange termijn te verkennen, wordt voorkomen dat we nu keuzes maken waar we later spijt van krijgen. Daarnaast is de kennis die met het Uitvoeringsprogramma is opgedaan de basis voor de langetermijnverkenning.

Wat is tot nu toe bereikt?

Allereerst is het Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta met breed draagvlak vastgesteld. Met dit programma is in kaart gebracht hoe de grote watermaatregelen samenhangen en wat nodig is om slimme keuzes te maken in de Zuidwestelijke Delta als geheel. Daarnaast is het Zoetwateradvies opgesteld en uitgewerkt, met maatregelen om het effect van een zout Volkerak-Zoommeer op de zoetwatervoorziening te beperken.